

“Si et desesperes, ja l'has **cagada**”

Francesc Pi de la Serra no ha tingut mai pèls a la llengua. Quan els Setze Jutges encara eren quatre o cinc, ell els va dir que no sabien tocar. I s'hi va afegir, per posar-hi remei. Des d'aleshores que no ha deixat de remoure consciències. I això, amb la qualitat musical per davant. Ara prepara nou disc i continua presentant l'espectacle 'No pasarán', pensat "per combatre l'amnèsia històrica". I és que en Quico té molta metxa.

Són molts anys d'ofici i Francesc Pi de la Serra continua, com ell mateix diu, "estant en cançó". El temps li ha donat qualitat i li ha respectat idees i sentit de l'humor. "Una de les gràcies d'aquesta feina —explica— és que fas amistats entranables i estripes molt."

—Pot semblar contradictori amb l'escenari, però diu que Pi de la Serra és bastant solitari.

—Doncs no ho sé. Diguem que la meva feina té una part molt solitària, la part creativa, i que n'hi ha una altra de comunicació, quan tot allò ho agafen uns músics i hi posen els aranjaments, i arriben els assajos i les actuacions... Però sí, és bastant cert, no em fa res estar sol.

—I diu també que, de petit, se n'anava a veure el port només per estar-s'hi.

—Vaig néixer a la plaça Palau, i al costat hi ha la Barceloneta, que és un barri amb molta identitat. Jo em sento més o menys d'allà, i tota aquella gent té a veure amb el port: o pescaven o descarregaven vaixells, feien contraban... Me n'hi anava amb un amic, fins al far, amb el faroner. Aleshores tota aquella zona no era tan gran com ara.

—I els deixaven entrar?

—Ens fotíem on no hi deixaven passar. Era fantàstic, amb les naus on descarregaven les mercaderies, les que portaven coses exòtiques i que feien olor de canyella... De petit, me n'anava bastant sovint.

—A veure passar els metros, també?

—Vivia a sobre de l'estació de França: "Tren tranvía con destino a Mataró, situado en la vía tres, tiene su salida...". Això ho sentia tot el dia i

imagino que em devia influir. Hi havia els trens, i les sirenes dels vaixells, i després la boira, una humitat de collons a dintre el llit. El cas és que jo marxava bastant, m'havien de buscar pertot arreu i es veu que un dia em van trobar en una estació de metro, on mirava les cares de la gent. Els pobres pares, no sé pas què devien pensar...

—És fill de bona família...

—Sóc fill de bona família però no hi havia diners a casa. Així que no m'ha creat cap contradicció amb el que penso. Neixes, vius en un ambient determinat i, ja sigui per la situació política, per la cançó, pels pares, o una mica per tot, vas adquirint consciència del que passa.

—I el va influir, estudiar al Liceu Francès?

—De fet, allí vaig conèixer, per discos, els cantants francesos: Ferré, Brassens, Brel... I vaig fer una cançó en francès. *Les putes*, es deia: *Les putains*.

—Va anar als escots, també?

—Sí, estant allà això ja venia enganxat. Aleshores els escoltes estaven més o menys prohibits, però en canvi els francesos, no. Jo vaig ser-ne molts anys i al final va acabar ja fent política. Quan érem més grans allò era com una tapadora, en el boníssim sentit de la paraula, perquè eren capellans progressistes i tot això.

—Va començar a cantar en un foc de camp, doncs?

—No recordo haver anat carregat amb la guitarra, quan era escolta.

—Recorda la primera vegada que va agafar una guitarra?

—No. Diuen que hi havia un veí que era de la tuna i que em va ensenyar els

“Però –i exagero una mica ara–, què poden fer les afganeses contra els ‘taliban’? Sobreviure. Doncs això és el que fem. Sempre suposes que algun dia canviarà, però ja estarem tots supermorts”

acords, amb una guitarra que li havien comprat a la meua germana. Recordo un professor que venia, coix i quecós... Devia començar així: hi havia una guitarra, hi havia un veí, em va ensenyar uns acords.

—I quan va arribar el blues?

—De seguida vaig entrar-hi. I el Big Bill Broonzy, precisament, em va interessar molt. Jo vaig intentar fer una mica el que ell feia –és pràcticament impossible, però– i això m’ha donat una manera especial de tocar la guitarra, que és molt forta –crec que massa forta– i molt bèstia. Sempre ho he fet així. Si provo una guitarra en una botiga, el venedor se sol espantar, i és que tinc aquesta manera de tocar, que ve pel Big Bill Broonzy, pel dit gros de la mà dreta, que hi fotia uns cops acollonants.

—Posteriorment, va estudiar guitarra?

—Els meus pares van intentar fer-me estudiar. Però jo era molt mal estudiant i em van treure de tots els col·legis, del Liceu, dels maristes... Com a últim recurs em van fer estudiar peritatge mercantil, que no vaig acabar. Llavors em van fer un test psicotècnic, va sortir “artista”, i es va ren exclamar: i ara què? Em van fer

entrar en una empresa de publicitat que es deia MCP, Martí Clavé i Picó. Jo anava a buscar el càntir d’aigua i coses d’aquestes, no feia res més. També van intentar que estudiés música, però és que en aquell temps era molt bèstia. Aquí a l’estat l’escola de guitarra partia d’una frase de l’Andrés Segovia que deia: “*hay que llorar para tocar*”. Era acollonant, com un càstig: et feien portar un llacet negre, posar el peu en un banquet, el canell d’una manera, i ni una conya ni res. Fins que es va trencar tota aquella cosa, jo no hi vaig aprendre res. Tot ho he après escoltant discos i coneixent músics

—Com es fa una cançó?

—Jo sempre tinc moltes músiques fetes, però cada dia em costen més les lletres, que és el que ara em passa, precisament, en el nou disc que preparem. No tinc una metodologia gaire clara i sempre he envejat els meus amics que saben el que diran, que ja veuen el disc sencer abans de fer-lo. Jo, sovint, escric i... surt alguna cosa. Generalment hi ha bastants cançons que no entenc.

—Cançons seves?

—Sí.

—Sona estrany.

—Bé... que se sàpiga, ja duem un grapat de segles fent cançons, no? I fins ara els temes genèrics estan tocats, fets i enterrats. Ja no es pot fer, per exemple, el *Ne me quitte pas* del Brel. Ni el que fan els brasilers, els cubans... Però vaja, jo hi treballo molt, en les cançons, m’interessen les paraules. I vas escrivint, allò té un cos, té un principi, un final, però hi ha qui ho entén d’una manera i qui ho fa d’una altra. Mira, durant una època no sabia com titular les cançons. Els posava números, i quan anava a les ràdios demanava a la gent que em proposés títols.

—I els feia cas?

—És clar. Perquè això és una mica com un quadre surrealista. Dius: “Dona sota la pluja” i, bé, t’ho creus, però podria ser una altra cosa. És molt relatiu. Així que un cop va venir una nena petita i, per a una cançó que jo demanava ajut, em va dir: “Per

què no li posa *La cançó de l’atzar*?” No sé si li ho havien dit els seus pares, però així s’ha quedat.

—Si parlem de paraules, podríem dir que les tirallongues de renecs li han portat alguna denúncia...

—Crec que tot això va venir per una cançó que es diu *Blasfemari*. Havia fet un estudi dels renecs dels Països Catalans, molt interessant, i la cançó explica que no s’ha de dir, tot això, i acaba amb un “me cago en déu”. Un capellà feixista em va fer una denúncia molt embolicada que no va prosperar. Una altra vegada, però això ja va ser diferent, em va citar a la ràdio la “Lliga del bon mot”, que era una cosa que jo no sabia que existís. Em vaig trobar aquells senyors, que es veu que els agradava el que jo feia, i la primera frase que van dir va ser: “Quico, per què?”.

—No ens acostumem a sentir-les en públic, les paraules gruixudes?

—Ara ja no tant, però és aquesta vergonya formal que hi ha sempre, de costums, de pensar que hi ha coses que no es poden dir en veu alta. Però per a mi només són lletres combinades que fan paraules. I pots dir cony, figa o vulva, que diuen els nens. Jo mai no he tingut cap mena de prejudici i això és un avantatge perquè tens un camp més ampli per treballar. Si no estàs marcat per aquestes coses pots emprar el mot que et passi pel cap.

—De fet, hi ha renecs molt elaborats.

—Jo n’he trobat de fantàstics. Com ara aquell reneç de Lleida, una terra de secà, on un pagès pot mirar el cel i dir: “Així plogués tant que els ànecs poguessin arribar a mossegar els collons de déu!”. O aquell tan surrealista de València: “La-figa-ta-tia-té-pèls-en-el-llom”. A més, jo crec que això és molt mediterrani. A Alemanya, per exemple, només tenen dos o tres renecs: porc, fill de porc, porcàs... i para de comptar.

—Quan va decidir dedicar-se professionalment a la música?

—Després de la mili. Vaig fer una mili molt bèstia, a l’Àfrica. Aleshores jo ja cantava amb els Setze Jutges, però mentre era a la mili em van do-

nar el gran premi del disc nacional d'Espanya o una cosa així. Bé. La veritat és que, a la mili, vaig muntar uns merders acollonants, tots els que vaig poder. Tots. Des de trencar armes a denunciar uns capitans per malversació o apuntar-me com a mestre d'analfabets i fer-los classes de comunisme. N'érem tres o quatre i vam fer el que vam poder, evidentment. Si no, no hauria fet la mili, me n'hauria anat a fora o el que fos.

— Moltes de les seves cançons fan pensar després de fer riure. Creu que riure ajuda a moure el cervell?

— Diuen que sí, que el riure allarga la vida. De fet, jo sóc vicepresident de Pallassos sense Fronteres. I faig riure de natural, hi ha molta gent que riu quan em mira. Però també sóc molt tímid i quan era jove la situació m'emprenyava molt, no sabia a què venia. Fins que un dia em van dir: "Deixa-ho córrer, home, explota-ho!". Una altra característica meva, i crec que és un defecte, és que no m'assabento gaire de què fa el públic, quan canto.

— Fins el punt de no sentir els aplaudiments?

— Sí. Molt sovint, en acabar, he de preguntar si han aplaudit o què ha passat. I això és per aquest concepte meu del treball. Tinc molta feina, dalt de l'escenari, i l'haig de fer bé, que per això em paguen. Fins i tot hi havia una època en què no parlava ni mirava la gent ni res. De vegades m'he vist filmat i m'he dit, "serà possible!". Però és que hi havia coses per fer i per pensar i els músics i tot... Sempre he anat amb molt bons músics, i això exigeix molt perquè es creen coses bastant alambinades i em fan estar insegur. Em complico molt la vida i no sé si això és bo o no.

— El resultat ho és.

— Gràcies.

— Troba que la cançó té el reconeixement que es mereix?

— Mira, aquí tot és estrany. A París, per exemple, hi ha una càtedra de cançó. Perquè el normal és que estudiïs llengua, guitarra, que puguis anar a locals per a principiants i anar millorant, fent repertori; que de mica

"Tinc molta feina, dalt de l'escenari, i l'haig de fer bé, que per això em paguen"

en mica tinguis un públic, gent que et coneix, que et critica, que et va seguint. I segons el que facis, seràs minoritari o majoritari. Però aquí funciona tot a l'inrevés. El país és així; o te'n vas o et quedes. Però, queixar-te? És com el tema de la pol·lució. T'ho explico, val. I què? Què fem? És massa bèstia. Al Govern d'aquest país, a les institucions, no els interessa la música. Podríem parlar de Tete Montoliu, de qui vulguis.

— Creu que és hora de demanar responsabilitats?

— És que jo no crec que s'hagin de demanar responsabilitats. No has de demanar, has de fotre una mà d'hòsties.

Jo ho he estat demanant durant quinze anys, fins que un dia em vaig adonar que necessitaria cinc secretàries i no fer res més que això en tot el dia. I de què havia de viure? Així que vaig plegar. A prendre vent. I això que he fet de tot, amb l'Ovidi i el Serrat, de tot. Però —i ara exagero una mica—, què poden fer les dones afganeses contra els taliban? Sobreviure. Doncs això és el que fem. Sempre suposes que algun dia canviarà, però ja estarem tots supermorts.

— En aquest sentit, es podria parlar de les productores discogràfiques, també...

— També. És tot. No hi ha teatres, les productores no fan una feina que és la lògica: buscar gent que comenci, treballar-los, fer-los donar a conèixer bé.

Però molts de nosaltres estem cansats de sentir allò de "Ha sortit en tal" —aquí no puc dir noms— "que és fantàstic". I, bé, fantàstic és el Mozart, perdona. En tal està bé però no és fantàstic. Això passa constantment i distreu molt la gent, fa que no tingui criteri. És clar que aquesta és una cosa que no dic amb queixa ni res. Si et desesperes, ja l'has cagada. És així, és allò que et quedes o te'n vas. I evidentment, lluites, però és que ja lluites sempre.

— Continua passant-s'ho bé, dalt d'un escenari?

— La veritat és que m'ho passo bastant malament, encara que has de mostrar el contrari. A mi m'agradaria fer-ho molt millor i sempre estic patint. Però bé, això és el nostre ofici.

— Em deixa que, per acabar, li preguntis per la seva col·lecció de guitarres?

— Sí. Però és mentida. Vaig començar en això de la cançó als seixanta, més o menys, i la guitarra m'interessa. Sóc animista, m'agraden els arbres, com s'asseca la fusta, la tensió de les cordes... I, és clar, vaig tenint guitarres, i instruments de corda. Però sóc anticolllecció. Els instruments es fan malbé, si no es fan servir. Les guitarres estan per a qui les vulgui, si és que les toca bé. Jo tinc un pis gran, les parets plenes de guitarres i, és clar, fa efecte. Algú va dir un dia allò de "la col·lecció de guitarres" i ja va estar. Però els meus instruments no estan ni catalogats. En tinc fins i tot un de robat, que espero que algun dia vingui l'amo i em digui "La guitarra!" per poder-li contestar "Aquí la tens!". Me la va vendre un lladre i no és gaire bona, però està allà penjada, esperant.

Núria Cadenas